Med številnimi aktivnostmi strateškega projekta KRAS-CARSO, ki je sofinanciran iz Progama čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013, se v okviru delovnega sklopa »Mreža didaktičnih centrov in sprejemne strukture« izvaja tudi aktivnost »Načrt za upravljanje sprejemnih centrov na Krasu«.

Izvedba omenjene aktivnosti se pojavlja kot odgovor na potrebo po vzpostavitvi mreže, ki bo med seboj povezala vse do sedaj razdrobljene strukture na Krasu (didaktične in sprejemne centre, lokalne ponudnike različnih storitev, posamezna območja zanimivosti ipd.) ter skozi večjo prepoznavnost le-teh med različnimi uporabniki (obiskovalci, turisti in drugimi deležniki) prispevala k ovrednotenju teritorija. Namen »Načrta usklajenega upravljanja sprejemnih centrov na Krasu« je začrtati bodoči razvoj turizma na Krasu, in sicer na osnovi upoštevanja posebnosti posameznih struktur, vzpostavitve njihovega medsebojnega sodelovanja in dopolnjevanja ter razvoja skupnih storitev, da bi se doseglo čim večjo raznolikost turistične ponudbe ter povečalo privlačnost kraškega prostora.

Izdelava »Načrta usklajenega upravljanja sprejemnih centrov na Krasu« zato vključuje različne aktivnosti od analize značilnosti posamezne strukture z vsebinskega, organizacijskega, upravljavskega in operativnega vidika do vključevanja različnih akterjev z območja Krasa v sam proces oblikovanja omenjenega načrta ter dejanske priprave programa za skupno upravljanje struktur.

V ta namen je bil s strani Občine Sežana, vodilnega partnerja projekta KRAS-CARSO izbran zunanji izvajalec Zavod za trajnostni razvoj turizma na Krasu – *Pepa s Krasa*. Le-ta je po izvedeni analizi obstoječega stanja na področju turizma za čezmejni teritorij Krasa, v sodelovanju s projektno skupino KRAS-CARSO, organiziral in izvedel šest delavnic za lokalne deležnike. Namen delavnic, ki so potekale v mesecu novembru in decembru 2012 v različnih krajih na Krasu (Občina Hrpelje-Kozina, Park Škocjanske jame, Bunčetova domačija v Dutovljah, TIC Temnica ter Kamnarska hiša Igo Gruden v Nabrežini), je bil neposredno od lokalnih deležnikov ali bolje ponudnikov izvedeti:

- kako vidijo upravljanje našega turističnega področja,
- česa si želijo in kaj pričakujejo od upravljavca turistične destinacije,
- kaj so po njihovem mnenju naše primerjalne prednosti ter

- kako se vidijo s svojo dejavnostjo v prihodnosti kot delček celote razvoja podeželja.

Delavnice niso bile preveč dobro obiskane, čeprav so bili k sodelovanju povabljeni vsi lokalni turistični ponudniki in akterji dogajanja. So pa bili prisotni zato toliko bolj zainteresirani, ustvarjalni in produktivni s predlogi, željami in voljo po vključevanju, sodelovanju z namenom, da stopimo korak naprej in si zagotovimo možnost razvoja turizma kot donosne in perspektivne gospodarske panoge.

Dejstvo nezainteresiranosti med lokalnimi turističnimi akterji je zaskrbljujoče, saj lahko iz njega izhajata vsaj dve dejstvi:

- da lokalni ponudniki ne čutijo pripadnosti destinaciji,
- da lokalni ponudniki ne verjamejo več v učinkovitost projektov.

Lahko pa se išče in tudi najde še več možnosti, ki so lahko razlog za interesa za sodelovanje na pobudah:

- že vse preveč je bilo različnih delavnic, okroglih miz, razprav, od katerih pravzaprav ni bilo bistvenih premikov,
- lokalni ponudniki ne zaupajo in ne verjamejo javnim ustanovam,
- lokalni ponudniki ne vidijo svoje aktivne vloge pri usmerjanju, razvoju in vzpostavljanju vizije razvoja turizma,
- ponudniki so že preveč obremenjeni s svojim delom in ne želijo sodelovati še v tem delu,

- javne institucije smo premalo delale na terenu s ponudniki in nimamo vzpostavljenega odnosa zaupanja.

Kljub dejstvu, da je zaupanje v javni sektor slabo, je velika večina sodelujočih kot akterja, ki naj bi bil zadolžen za razvoj in upravljanje turistične dejavnosti, navedla ravno javni zavod. Le ta naj bi bil čezmejni, povezovalni in usmerjevalni. Izvajal naj bi naloge promocije in trženja, pomagal ponudnikom pri strokovnih nalogah ter skrbel za splošno organiziranost in prepoznavnost našega področja.

Večkrat se je pojavil tudi predlog o javno zasebnem partnerstvu, poudarjeni pa so bili predlogi,

da naj bo vključenost v mrežo turističnih ponudnikov plačljiva in samo za tiste, ki se zavedajo odgovornosti takega načina dela.

Naše območje različni sodelujoči vidijo različno obsežno, vsi pa poudarjajo pomembnost sodelovanja. Velika večina vidi Kras kot nosilni steber razvoja turizma, pri čemer je zanimivo, da smo do takih ugotovitev prišli tudi na delavnicah v Divači in Kozini.

Ponudniki so za sodelovanje in se zavedajo, da je vzpostavitev blagovne znamke tisto nujno, kar moramo storiti, če želimo, da bomo prepoznavni in zanimivi. Vse bolj se zavedajo, da je le skupna promocija in mreženje način, s katerim bomo zadržali obiskovalce na našem območju več časa in od tega vsi imeli večje možnosti za razvoj in več prihodka.

Izvedeni analizi obstoječega stanja ter ugotovitvam, ki so rezultat opisanih delavnic sledi priprava načrta za bodoče skupno upravljanje sprejemnih struktur, katerega izvajanje naj bi vsaj v začetnem delu, to je do vzpostavitve za to primerne organizacije, prevzel Informacijski center Krasa. Le ta je bil prav tako v okviru projekta KRAS-CARSO urejen v stari stavbi Občine Sežana v prvih mesecih leta 2011.